

1. 7. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nad judikaturou Ústavního soudu v otázce náhrady nákladů v řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví

Vypořádání spoluvlastnictví patří mezi svou povahou mezi tzv. iudicia duplex, kdy obě procesní strany mají postavení žalobců a žalovaných, návrh mohou podat obě strany, soud není vázán žalobním návrhem [§ 153 odst. 2 o. s. ř.; srov. též nálezy Ústavního soudu ze dne 16. 3. 2006, sp. zn. II. ÚS 315/05 (N 57/40 SbNU 557)], nýbrž zákonnou posloupností způsobů vypořádání spoluvlastnictví (§ 1143 o.z. a násl.) a vydává konstitutivní rozhodnutí. Nejde o klasické sporné řízení.

Postupem času se formovaly dvě judikatorní linie. Podle první linie je třeba v řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví, posuzovat při zohlednění tzv. individuálních okolností konkrétního případu, kdo z účastníků řízení měl úspěch ve věci a náleží mu proto náhrada nákladů řízení podle § 142 odst. 1 o.s.ř. V případě, že soud rozhodl o vypořádání jinak, než žalobce navrhoval, je namístě úvaha o postupu podle § 142 odst. 2 o.s.ř.

První judikatorní linii reprezentuje řada rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR z dob, kdy až do novely provedené zákonem č. [296/2017](#) Sb. s účinností od 30. 9. 2017 došlo k doplnění § 238 o.s.ř. o další výluky z přípustnosti dovolání mimo jiné i na rozhodnutí v části týkající se výroku o nákladech řízení [viz § 238 odst. 1 písm. h) o. s. ř.; viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2014, sp. zn. 22 Cdo 245/2014, ze dne 10. 9. 2014, sp. zn. 22 Cdo 3389/2014, ze dne 27. 10. 2015, sp. zn. 22 Cdo 2059/2015, ze dne 30. 5. 2017, sp. zn. 22 Cdo 935/2017, ze dne 3. 5. 2017, sp. zn. 22 Cdo 1523/2017, ze dne 26. 7. 2017, sp. zn. 22 Cdo 2767/2017 aj.] i řada navazujících a předcházejících rozhodnutí Ústavního soudu (viz např. usnesení sp. zn. III. ÚS 1637/09 ze dne 15. 7. 2009, sp. zn. III. ÚS 356/11 ze dne 7. 4. 2011, nálezy sp. zn. I. ÚS 1441/11 ze dne 22. 9. 2011, sp. zn. IV. ÚS 738/14 ze dne 25. 11. 2014, sp. zn. II. ÚS 2421/16 ze dne 14. 9. 2016, sp. zn. I. ÚS 2198/18 ze dne 13. 11. 2018, sp. zn. III. ÚS 697/18 ze dne 27. 3. 2019 či sp. zn. III. ÚS 4109/19 ze dne 11. 2. 2020).

Druhou judikatorní linii reprezentuje především nálezy Ústavního soudu ze dne 10. 11. 2020, sp. zn. I. ÚS 262/20 a další [viz i nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 12. 2019, sp. zn. II. ÚS 572/19]. Podle této linie zásadě úspěchu ve věci v případech vypořádání a zrušení spoluvlastnictví nelze přikládat přílišný význam, a to s ohledem na povahu těchto řízení, kdy nejde o typicky sporné řízení, proto je namístě postup podle § 142 odst. 2 o. s. ř., případně podle § 143 o. s. ř., pakliže účastník řízení svým chováním nezavdal příčinu k podání návrhu na věci. Zásadně je namístě rozhodnout, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, na což pamatuje druhá z alternativ upravených v § 142 odst. 2 o. s. ř.; poměrné rozdělování nákladů řízení zde z právě vyložené povahy věci nemá smysl, stejně jako je v dané fázi řízení 'o vypořádání spoluvlastnictví' vyloučeno hledat na straně kteréhokoli účastníka plný úspěch ve věci a aplikovat § 142 odst. 1 o. s. ř. (viz body 42, 43 nálezu Ústavního soudu ze dne 10. 11. 2020, sp. zn. I. ÚS 262/20). Jelikož nejde o klasické sporné řízení a postavení účastníků řízení je zde v porovnání s klasickým sporným řízením výjimečné, není zřejmé, která strana vlastně „vyhrála“ a která „prohrála“, proto nelze bez dalšího aplikovat zásadu úspěchu ve věci při rozhodování o náhradě nákladů řízení. Nejnověji se k této linii řadí i nálezy Ústavního soudu ze dne 5. 4. 2022, sp. zn. IV. ÚS 404/22.

První judikatorní linie

Podle první judikatorní linie soudy ve věcech zrušení a vypořádání spoluvlastnictví určují procesní úspěch podle individuálních okolností konkrétní věci, typicky podle rozhodnutí o tom, co bylo účastníky sporné (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 22 Cdo 2767/2017 či sp. zn. 22 Cdo 3882/2016). Soud musí vycházet z toho, co (jaká zásadní otázka) bylo mezi účastníky sporné, k čemu bylo vedeno dokazování a jak byl tento spor řešen v rozhodnutí (viz např. usnesení Nejvyššího soudu z 27. 10. 2015, sp. zn. 22 Cdo 2059/2015). Procesní úspěch je třeba posuzovat podle více hledisek, nejen ve vztahu k samotné žalobě, ale i k celému průběhu řízení, k závěrečným procesním stanoviskům účastníků řízení a s případným přihlédnutím k tomu, zda ze strany účastníka řízení nejde o zneužití jeho procesních práv (viz usnesení Nejvyššího soudu z 10. 9. 2014, sp. zn. 22 Cdo 3389/2014); úspěch v řízení tu nelze posuzovat jen podle toho, že spoluvlastnictví bylo na základě žaloby zrušeno, a žalobce tak byl úspěšný. Souhlasí-li všichni spoluvlastníci se zrušením a vypořádáním spoluvlastnictví a sporný je mezi nimi jen způsob vypořádání, je to třeba zohlednit i při rozhodování o nákladech řízení; obdobně pokud je např. sporná jen výše vypořádacího podílu, kdy se věc přikazuje do výlučného vlastnictví jednoho ze spoluvlastníků (viz usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 935/2017 ze dne 30. 5. 2017, obdobně usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 2059/2015 ze dne 27. 10. 2015). Jinými slovy řečeno i v těchto typech sporů jde úspěch či neúspěch ve věci nějakým způsobem vypreparovat a podle zásady úspěchu ve věci rozhodnout o náhradě nákladů řízení.

V nálezu ze dne 22. 9. 2011, sp. zn. I. ÚS 1441/11 Ústavní soud uvedl, že jde-li o tzv. iudicium duplex, uplatní se při rozhodování o náhradě nákladů řízení primárně zásada úspěchu ve věci a jiné zásady připadají do úvahy jen jako výjimka odůvodněná konkrétními okolnostmi dané věci, přičemž nepřiznání náhrady nákladů jako primární řešení se nemůže uplatnit pouze s odkazem na typ věci.

V případech, kdy Ústavní soud tuto linii rozhodování obhajoval, stál na tom, že smyslem rozhodování o nákladech není sankce, ale promítnutí skutečnosti, že souzení stojí účastníky i stát peníze a spoluvlastníci se mohou dohodnout; popření zásady úspěchu ve věci by v těchto typech řízení nebylo rozumné, protože se může stát, že spoluvlastník, který dlouhodobě mimosoudně prosazoval řešení, které i soud shledal nejvhodnějším, je nakonec léta vláčen po soudech, aniž by měl právo na náhradu nákladů řízení (viz náleží Ústavního soudu ze dne 10. 6. 2020, sp. zn. III. ÚS 186/2020).

Druhá judikatorní linie

Podle druhé judikatorní linie rozhodnutí o nákladech řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví se nemůže odvíjet toliko od úvahy soudu o tom, co bylo mezi účastníky sporné a jaké řešení v tomto ohledu přijal soud. Naopak v tomto řízení, v němž se jedná o rovném vlastnickém právu všech účastníků, v němž všichni účastníci (spoluvlastníci) mají v řízení shodné procesní postavení žalobců i žalovaných a v němž předem nemohou přesně předvídat konkrétní rozhodnutí soudu, a naopak každý z odlišných návrhů jednotlivých účastníků může mít rozumný a přesvědčivý základ, se zpravidla jako spravedlivé východisko pro rozhodnutí o nákladech řízení bude jevit, aby každý z účastníků sám nesl své náklady řízení a nebyl povinen hradit náklady jiného spoluvlastníka, ledaže by pro to byly dány zvláštní důvody; takové východisko odpovídá právu spoluvlastníků na ochranu vlastnictví zaručenému čl. 11 odst. 1 Listiny (z nálezu Ústavního soudu ze dne 12. 12. 2019, sp. zn. II. ÚS 572/19, body 24, 25, 27, 30).

Již výše jsem odkazovala na náleží Ústavního soudu ze dne 10. 11. 2020, sp. zn. I. ÚS 262/20, v němž se jeden senát Ústavního soudu vymezil vůči např. nálezu Ústavního soudu ze dne 10. 6. 2020, sp. zn. III. ÚS 186/2020 a usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 935/2017 ze dne 30. 5. 2017 (viz

bodů 39, 40). V tomto nálezu Ústavní soud konstatoval, že (mimo jiné i) nákladovým výrokem odvolacího soudu, který ohledně náhrady nákladů řízení rozhodoval právě podle zásady úspěchu ve věci podle § 142 odst. 1 o. s.ř., bylo porušeno právo stěžovatele na ochranu vlastnictví podle článku 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Účastníci řízení se v průběhu řízení před obecnými soudy shodovali na zrušení spoluvlastnictví, sporný byl pouze způsob vypořádání zrušeného spoluvlastnictví, kdy stěžovatel v tomto směru „úspěšný“ nebyl, neboť po celou dobu řízení setrval na stanovisku, že všechny nemovité věci mají být pro nedělitelnost přikázány do jeho výlučného spoluvlastnictví, v průběhu řízení se však ukázalo, že část pozemků dělitelná je. Ústavní soud uvedl, že z pohledu ústavně konformního výkladu procesního úspěchu ve věci ve smyslu § 142 o.s.ř. je v řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví třeba odlišit dva momenty, zaprvé rozhodování o zrušení spoluvlastnictví, a zadruhé rozhodování o vypořádání zrušeného spoluvlastnictví. Pouze v případě, kdy by soud návrh na zrušení spoluvlastnictví zamítl z důvodů uvedených v § 1140 odst. 2, věta druhá o.z., dalo by se hovořit o plném úspěchu a neúspěchu ve věci; zamítnutí žaloby o zrušení spoluvlastnictví je však v praxi unikátní (viz body 29 až 31 nálezu ÚS). Dále Ústavní soud konstatoval: a/ podání návrhu je projevem výkonu ústavně chráněného vlastnického práva, který může kdykoli uskutečnit kterýkoli z vlastníků, aniž by bylo spravedlivé jej za takový projev sankcionovat, b/ vyhověním návrhu na zrušení spoluvlastnictví řízení nekončí, nýbrž soud dále jedná o způsobu jeho vypořádání (přičemž není vázán návrhy účastníků, ale zákonnou poslušností), c/ teprve ve fázi rozhodování o vypořádání zrušeného podílového spoluvlastnictví se naplno projeví charakter řízení iudicii duplicis, jehož specifika nekorespondují charakteristickým znakům civilního sporu v režimu občanského soudního řádu, a v důsledku toho je stanovování úspěchu jednotlivých účastníků ve věci pro účely rozhodnutí o nákladech řízení velmi obtížné, d/ chybí klíčový pojmový znak – nebylo porušeno subjektivní právo, které by byl žalobce proti žalovanému nucen před soudem hájit, e/ návrhy účastníků mohou být formulovány jako eventuální a mohou být v průběhu řízení měněny – v případě žalobce bez nutnosti postupu podle § 95 o. s.ř. atd. (viz blíže body 29 a násl. nálezu ÚS). Posuzování míry úspěšnosti spoluvlastníků jen na základě kritéria úspěchu ve věci bez zohlednění dalších specifik řízení, je formalistické, mechanické a nepovídajícího charakteru předmětného řízení (viz bod 39 odůvodnění nálezu ÚS).

V nejnovějším nálezu ze dne 5. 4. 2022, sp. zn. IV. ÚS 404/22 Ústavní soud v bodě 17 výslovně uvedl, že judikatura Ústavního soudu k náhradě nákladů řízení ve věcech mající povahu iudicia duplex nebyla vždy jednotná, neboť zde existuje mnoho usnesení Ústavního soudu (viz např. ze dne 15. 7. 2009 sp. zn. III. ÚS 1637/09, ze dne 7. 4. 2011 sp. zn. III. ÚS 356/11, ze dne 25. 11. 2014 sp. zn. IV. ÚS 738/14, ze dne 14. 9. 2016 sp. zn. II. ÚS 2421/16, ze dne 13. 11. 2018 sp. zn. I. ÚS 2198/18, ze dne 27. 3. 2019 sp. zn. III. ÚS 697/18, ze dne 12. 11. 2019 sp. zn. III. ÚS 443/19 nebo ze dne 11. 2. 2020 sp. zn. III. ÚS 4109/19), která akceptovala rozhodovací praxi soudů založenou na logice tzv. úspěchu ve věci, která však dostatečně nezohledňovala zvláštní povahu řízení typu iudicia duplex. Nejvyšší soud také nabádal obecné soudy k tomu, aby při hodnocení úspěchu ve věci vycházely z toho, k jaké sporné skutečnosti bylo směřováno dokazování a jak byl spor řešen v rozhodnutí (např. usnesení ze dne 30. 5. 2017 sp. zn. 22 Cdo 935/2017, ze dne 26. 7. 2017 sp. zn. 22 Cdo 2767/2017 aj.). Nyní se tedy nálezová judikatura Ústavního soudu přiklání k principu, že v případě iudicia duplex má být pravidlem nepřiznání náhrady nákladů žádnému z účastníků řízení podle § 142 odst. 2 občanského soudního řádu, kdežto rozhodnutí podle § 142 odst. 3 téhož zákona bude podmíněno zvláštními okolnostmi případu, zejména pak např. šikanózním výkonem práva či zneužitím práva (viz k tomu i nálezy ze dne 12. 12. 2019 sp. zn. II. ÚS 572/19 (N 211/97 SbNU 260) a nálezy sp. zn. I. ÚS 262/20). Soud musí podrobně vyložit důvody pro použití § 142 odst. 3 o. s. ř., neboť v opačném případě takové rozhodnutí soudu porušuje ústavně zaručené právo na ochranu vlastnického práva podle čl. 11 odst. 1 ve spojení s čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Jak Ústavní soud překonával rozpor své judikatury v otázce ústavně konformního výkladu §

142 o. s.ř. ve věcech o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví?

Jak je uvedeno výše, existovaly ve věcech rozhodování o náhradě nákladů řízení v řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví v judikatuře Ústavního soudu dvě jasně rozlišitelné judikatorní linie, a to od okamžiku, kdy Ústavní soud vyhlásil nález sp. zn. II. ÚS 572/19, tj. od 12. 12. 2019. Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 10. 6. 2020, sp. zn. III. ÚS 186/2020 (které svou povahou patřil do první judikatorní linie) zdůraznil (viz bod 21 nálezu sp. zn. III. ÚS 186/2020; srov. i bod 23), že názor vyslovený nálezem sp. zn. II. ÚS 572/19 bylo možné překonat jen postupem podle věty druhé § 13 nebo podle § 23 zákona o Ústavním soudu, což se nestalo a názor vyslovený v nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1441/11, na který navazoval Ústavní soud i v nálezu sp. zn. III. ÚS 186/2020, tak nebyl překonán.

Dne 10. 11. 2020 následovalo vyhlášení nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 262/20, který ideově navazoval na nález Ústavního soudu ze dne 12. 12. 2019, sp. zn. II. ÚS 572/19. Stojí za povšimnutí, že příslušný senát Ústavního soudu v nálezu ze dne 10. 11. 2020, sp. zn. I. ÚS 262/20 zmiňuje, že v průběhu řízení dospěl k závěru, že v otázce ústavně konformního výkladu § 142 o. s. ř. v řízeních majících povahu iudicia duplex existuje v náleзовé judikatuře Ústavního soudu [viz nálezy sp. zn. I. ÚS 1441/11 ze dne 22. 9. 2011 (N 168/62 SbNU 481), sp. zn. II. ÚS 572/19 ze dne 12. 12. 2019 a sp. zn. III. ÚS 186/20 ze dne 10. 6. 2020] názorový rozpor, který bylo třeba odstranit postupem podle § 23 zákona o Ústavním soudu. Proto usnesením č. j. I. ÚS 262/20-33 ze dne 21. 7. 2020 přerušil řízení a předložil tuto otázku k posouzení plénu, které se však při svém hlasování sp. zn. Pl. ÚS-st. 51/20 dne 13. 10. 2020 pro přijetí předloženého návrhu stanoviska nevyslovilo potřebnou většinou hlasů (§ 13 ve spojení s § 23 zákona o Ústavním soudu).

Podle § 23 zákona o Ústavním soudu: *„Jestliže senát v souvislosti se svou rozhodovací činností dospěje k právnímu názoru odchylnému od právního názoru Ústavního soudu vysloveného v nálezu, předloží otázku k posouzení plénu. Stanoviskem pléna je senát v dalším řízení vázán.“* Podle § 13 zákona o Ústavním soudu je rozhodnutí pléna v těchto případech přijato, jestliže se pro něj vyslovilo alespoň devět přítomných soudců, přičemž plénum je usnášeníschopné, je-li přítomno alespoň deset soudců (§ 11 odst. 1 zákona o Ústavním soudu). Pro změnu judikatury se tak musí vyslovit souhlasně kvalifikovaná většina soudců. Smyslem daného ustanovení je zajistit, aby mezi postupně vyslovenými jednotlivými právními názory Ústavního soudu, které se vztahují k meritu věci, nebyl rozpor, tj. zajištění kontinuity, stability, bezrozpornosti a předvídatelnosti náleзовé judikatury Ústavního soudu.

Zajímavé je, že i navzdory prvotnímu nesouhlasu kvalifikované většiny soudců pléna, k vývojovému posunu judikatury Ústavního soudu a jejímu postupnému sjednocování ve věci náhrady nákladů v řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví fakticky i přes určité pochybnosti (viz např. usnesení Ústavního soudu ze dne 25. 5. 2021, sp. zn. IV. ÚS 582/21, body 22,23) došlo, v současné době minimálně u třech z celkem čtyř tříčlenných senátů, důkazem čehož jsou další nálezy Ústavního soudu následujících po nálezu Ústavního soudu ze dne 10. 11. 2020, sp. zn. I. ÚS 262/20, a to nejen mnou zmiňovaný nález Ústavního soudu ze dne 5. 4. 2022, sp. zn. IV. ÚS 404/22, ale i nálezy Ústavního soudu ze dne 30. 9. 2021, sp. zn. IV. ÚS 1664/21, ze dne 30. 9. 2021, sp. zn. IV. ÚS 2081/21, ze dne 2. 11. 2021, sp. zn. I. ÚS 3202/20 a samozřejmě i nález Ústavního soudu ze dne 12. 12. 2019, sp. zn. II. ÚS 572/19.

Rozpornost judikatury ve věcech, o nichž Ústavní soud rozhoduje meritorně, nebyla optimální, a to jak z hlediska předvídatelnosti práva pro účastníky řízení, tak i pro soudy obecné soustavy, kdy např. odvolací soudy přezkoumávají nákladové výroky v rozsudcích soudů I. stupně z úřední povinnosti. Soudy obecné soudní soustavy mohly mít pochybnosti o tom, ke které z judikatorních linií se přiklonit, když oficiálně vývojový posun judikatury Ústavního soudu aprobován nebyl, o čemž svědčí mnou výše zmiňované nálezy Ústavního soudu sledující druhou judikatorní linii, neboť jimi byly rušeny právě nákladové výroky krajských soudů ve věcech, kdy bylo rozhodováno o zrušení a

vypořádání spoluvlastnictví.

Shrnutí a závěr

Ačkoli Ústavní soud v řadě svých rozhodnutí konstatoval, že spor účastníků řízení o náklady řízení většinou nedosahuje intenzity způsobilé porušit jejich základní práva a svobody a nedosahuje tedy ústavního rozměru, přesto v četných svých rozhodnutích o nákladech soudního řízení, resp. o otázkách náhrady nákladů řízení rozhodoval s odkazem na to, že i při rozhodování o nákladech soudního řízení je nutno respektovat právo účastníků na spravedlivý proces a ostatní ústavně zaručená práva. V případech řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví, kdy bylo rozhodováno o náhradě nákladů řízení, existovaly dvě judikatorní linie z nichž první při aplikaci zásady úspěchu ve věci primárně kladla důraz na to, co bylo mezi účastníky sporné a jaké řešení v tomto ohledu přijal soud, druhá judikatorní linie, vytvořená výhradně judikaturou Ústavního soudu, naopak zdůrazňovala specifika řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví a argumentovala, že právě od specifik tohoto řízení odlišujících jej od klasických sporných řízení se musí odvíjet úvahy soudu při rozhodování o náhradě nákladů řízení v těchto věcech. Postupem času dochází i navzdory nesouhlasu kvalifikované většiny soudců pléna podle §§ 13, 23 zákona o Ústavním soudu, k vývojovému posunu judikatury Ústavního soudu směrem k ideovým východiskům druhé judikatorní linie. Ústavní soud především ve svém nálezu 10. 11. 2020, sp. zn. I. ÚS 262/2020 a následující i předcházející judikatuře (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 12. 2019, sp. zn. II. ÚS 572/19, , ze dne 30. 9. 2021, sp. zn. IV. ÚS 1664/21, 30. 9. 2021, sp. zn. IV. ÚS 2081/21, ze dne 2. 11. 2021, sp. zn. I. ÚS 3202/20, ze dne 5. 4. 2022, sp. zn. IV. ÚS 404/22) potvrdil závěr, že v řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví musí být vlastnické právo každého ze spoluvlastníků v souladu s článkem 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod chráněno stejnou měrou. Ustanovení § 142 o. s. ř. je proto třeba interpretovat tak, že plný úspěch a neúspěch procesních stran ve smyslu § 142 odst. 1 o. s. ř. lze poměřovat pouze tehdy, zamítá-li soud návrh na zrušení spoluvlastnictví (za podmínek upravených § 1140 odst. 2 o. z.). Jinak, vyhoví-li návrhu na zrušení spoluvlastnictví a rozhoduje-li dále o způsobu jeho vypořádání, je na procesní úspěch jednotlivých účastníků, majících v řízení s povahou iudicii duplicitis totožné postavení žalobce i žalovaného, třeba pohlížet jako na částečný (stejný) a zásadně nepřiznat náhradu nákladů řízení žádnému z účastníků podle § 142 odst. 2 o. s. ř., ledaže konkrétní okolnosti věci výjimečně odůvodňují postup podle § 142 odst. 3 o. s. ř., např. v případech šikanózního výkonu práva nebo zneužití práva. Obě judikatorní linie zdůrazňují, že věcech rozhodování o náhradě nákladů řízení nelze postupovat mechanicky a bez zřetele k individuálním okolnostem konkrétního případu.

Pokud jde o můj osobní názor, mám za to, že druhá judikatorní linie lépe zohledňuje specifika řízení o zrušení a vypořádání spoluvlastnictví. Je totiž diskutabilní, jak v těchto typech řízení, ve fázi vypořádávání spoluvlastnictví aplikovat zásadu úspěchu ve věci podle § 142 odst. 1 o. s.ř.; nadto se jeví být nevhodné přiznávat v takových případech právo na náhradu nákladů řízení účastníkovi, který měl náhodou to „štěstí“, že podal žalobu jako první a/nebo podařilo se mu trefit se svým návrhem (nebo jeho včasnou změnou) do rozhodnutí soudu. Pokud Ústavní soud v judikatuře příklánějící se k první judikatorní linii (viz výše) zásadu úspěchu ve věci v těchto řízeních obhajoval se slovy, že by popření záady úspěchu ve věci nebylo rozumné, protože se může stát, že spoluvlastník, který dlouhodobě mimosoudně prosazoval řešení, které i soud shledal nejvhodnějším, je nakonec léta vláčen po soudech, aniž by měl právo na náhradu nákladů řízení, pak tento aspekt je v druhé judikatorní linii zohledňován rovněž, jen je k němu přistupováno z jiných ideových východisek a s poněkud jiným řešením.

Mgr. Michaela Valtrová

Asistent soudce, Městský soud v Praze

Pozn.: tento článek vyjadřuje výhradně stanoviska autorky

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)